

שיחות חיזוק על התורה והמועדים

אמרי ושרא

המשך לשיעורים שנמסרו בציון 'שמעון הצדיק'

נושא השיחה:

**אמונת חכמים
וכח הצדיקים בגלות**

פרשת מטות מסעי (שנה ז')

השיחה נמסרה מפני

הרה"ח ר' ישראל מאיר ברנר שליט"א

בליל כ"ג תמוז התשפ"ו

– מהדורת טיפא ואינו מוגה –

בס"ד מתקיים שיעור מפי הרב שליט"א

בספה"ק 'סיפורי מעשיות' – מעשה מ'בן המלך והשפחה'

מידי שבוע ביום שני (בבית הכנסת 'מדרש יקותיאל' – ירושלים)

לפרטים ניתן ליצור קשר בפלא' 0583202009

כמו כן מתקיים שיעור ב'פרקי אבות'

מידי שבוע בימי רביעי

השיעור מתקיים בביתר עילית בבית המדרש 'אוהל פנחס'

רחוב המגיד ממעזריטש 33 בשעה 20:00

(כדאי ליצור קשר לפני זה בפלא' 0548463761)

לתרומות והקדשות להצלחה ולרפואה, או להבריל לע"נ

לצורך הוצאת חוברות אלו בפרשיות הבאות בעזרת ה' יתברך

(וכן לעדכונים על שיעורי הרב שליט"א)

ניתן להתקשר לפלאפון: 0583202009 תזכו למצוות!

ניתן לשמוע את כל השיעורים בקו השיעורים הישיר לשיעורי הרב

ב'קול הלשון' בטלפון מספר 0732951319

יו"ל בס"ד ע"י "הנותן בים דרך" עריכת והדפסת שיעורי משפיעי ברסלב בתורת מוהר"ן מברסלב ותלמידו מוהרנ"ת זי"ע נכתב ע"פ הבנת השומעים (וכן ההערות והמ"מ הינם ע"ד בלבד) -ומחמת הרצון להוציא בוריות אינו מונה כל צורכו נשמח לשמוע כל הערה והארה ע"מ שנוכל לתקן בעתיד כשיצא בספר אם ירצה השי"ת בפלא' – 0548486331

פרשת מטות מסעי

נושא השיחה:

אמונת חכמים וכת הצדיקים בגלות

עניינים שנתבארו בשיחה:

* נדרים - אמונת חכמים * אחדות בין הצדיקים * כח הדיבור בנדרים * 'זה הדבר' - קדושת משה מול שאר הצדיקים * 'זה הדבר' - גילוי משה לישראל קודם פטירתו * הקשר בין פרשת נדרים למדידות הגלות (שנמסרה במצרים) * ככל היוצא מפיו יעשה - זהירות בקדושת הדיבור * מסעות בני ישראל - אצל כל אחד במשך חייו * חיזוק לימי בין המצרים

נדרים - אמונת חכמים

בליקו"מ (תורה נז) אומר רבינו: "שאלו תלמידיו את רבי יוסי בן קסמא, אימתי בן דוד בא וכו'. אמר להן לכשיפול השער הזה ויבנה, ויפול ויבנה, ויפול, ואין מספיקין לבנותו עד שבן דוד בא (פנהדרין צ"ח)". 'השער הזה' רש"י מסביר שזה השער של ארם - זה רומי. שאין מספיקין לבנותו פעם שלישית.

ורבינו אומר כאן: "דע, כי כל דבור ודבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא נברא ממנו מלאך (חגיגה י"ד). וכל דבור ודבור נחלק לבמה ניצוצות, בבחינת (דמיה כ"ג): "כפטיש יפוצץ סלע" (עין שבת פ"ח:). כמו בן נבראו כמה וכמה מלאכים, לפי רב הניצוצות. ודבור הכולל את הניצוצות נברא מלאך, שהוא שר וראש על המלאכים שנבראו מן הניצוצות, והם מחנחו. וכל מלאך ומלאך,

הוא ממנה על איזהו דבר. ואפילו כל אילנות ועשבים יש עליהם ממנים, כמה שאמרו חכמינו ז"ל (ב"ר פרשה י): 'אין לך עשב מלמטה שאין לו מלאך מלמעלה' וכו'. וכל מלאך מקבל חיותו מהדבור, ומשפיע לתוך הדבר שנמנה עליו, היינו לאיזה עשב או דבר אחר שהוא ממנה עליו".

ורבינו מאריך עוד בזה הרבה שהמלאכים משפיעים לעשבים וכו'..., ואח"כ אומר רבינו מביא: "וזה בחינת (דברים כ"ח): "מכה אשר לא כתובה בתורה" - 'זהו מיתת תלמידי חכמים', הינו המיתה שתלמידי חכמים ממיתין איזהו אדם. כי חולאת הבאה לאדם על שעבר על דברי רבנן, אין לו רפואה, והוא מת מן החולאת, זה המיתה באה על ידי מכה אשר לא כתובה בתורה. כי דברים שלא נכתבו בתורה, נמסרו לחכמים, ואנחנו מצוים לשמע מהם. ויש מי שמזלזל

דבריהם, ואין מאמין דבריהם, מחמת שנדמה לו שמדאוריתא אינו כן, ועל ידי זה נחלה במכה שאין לו רפואה, ומת בה וכו'". ובהמשך הדברים רבינו מביא שעל ידי אמונת חכמים זוכים להתרפאות, ומי שאין לו אמונה אז זה לא משפיע עליו.

ואח"כ (באות ב) מביא רבינו שהרי לא לכל אחד יש אמונה, ואומר רבינו: "ולחקים אמונה הנפולה, היא על ידי בחינת יעקב, הינו על ידי נדר (עיין זוהר פנחס רנה). שידור איזהו נדר (רועה לומר: ויקיים מיד, ע' בהשמטות), ועל ידי הנדר ישוב לאמונת חכמים. כי כשאין לו אמונת חכמים, זה בחינת הסתלקות החכמים, בחינת פלא. בבחינות (ישעיה כ"ט): "הנני יוסיף להפליא את העם הזה הפלא ופלא ואבדה חכמת חכמיו", ודרשו חכמינו ז"ל (מדרש רבה, איכה א): שזה נאמר על סלוקן של חכמים. ותיקונו של הפלאה הזאת, היינו של סלוקן של חכמים, תיקונו, הפלאה של נדר, בבחינת (במדבר ו): "כי יפליא לנדר נדר". כי על ידי הנדר, הוא עולה לשרש שהחכמים משרשים שם, הינו בחינת 'פליאות חכמה' (ספר יצירה, ועין זוהר בלק קצ"ג:), ויודע ומכיר מעלות החכמים, ועל ידי זה הוא שב ומאמין בהם.

וזוהו בחינת (ישעיה כ"ה): "אודה שמך כי עשית פלא", ועל ידי זה: "עצות מרחק אמונה אמין". היינו על ידי בחינת נדר, שהוא בחינות פלא, נתתקן אמונת חכמים, שעצתם מרחוק, בבחינת: "ממרחק תביא לחמה" (משלי ל"א). 'כי דברי תורה עניים במקומם ועשירים במקום אחר' (ירושלמי ראש

חשנה פרק ראוחו בית דין), שהחכמים למדים דבריהם ממקומות רחוקים שבתורה, שזה נמסר להם לדרוש התורה לכל חפציהם, בשלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן. ומחיבין אנחנו להאמין לכל דבריהם, בבחינות: "לא תסור מן הדבר" וכו'. ויעקב הוא בחינות נדר, שהוא ראש לכל הנודרים, כמו שכתוב (בראשית כ"ח): "וידר יעקב נדר" (עיין ב"ר ויצא פ' ע').

ואח"כ רבינו אומר: "וזוהו (שם מ"ט): "מידי אביר יעקב", בשביל לתקן ידי המלאך, הנקרא אביר. צריך להשתמש בנדר, שהוא בחינת יעקב כנ"ל. כי משם רועה אבן ישראל, הינו על ידי הנדר, נתתקן האמונה הנקרא רועה, בבחינת: "ורעה אמונה" (תהלים ל"ו). וכשנתתקן האמונה, נתתקן הידים, בבחינת: "לא תסור" כנ"ל:

וכשנתתקן הידים הנ"ל על ידי נדר כנ"ל, על ידי זה מתנוצצים בו אורות האבות. כי נדר זה בחינת אור יעקב, וידים, הם אברהם ויצחק, שהם ימין ושמאל. וזה בחינות (שם ע"ה): "נגד אבותם עשה פלא", הינו שעל ידי פלא הנ"ל, מתנוצצים בו אור האבות. וזהו סופי תבות של שמות האבות בקם, (כי סופי תבות של אברהם יצחק יעקב הם אותיות בקם) נומריקון "בשמן קדשי משחתיו" (תהלים פ"ט), שהיא רמזו בחינות נדר. כי כן כתיב בנדר יעקב, (בראשית כ"ח): "והאבן הזאת אשר" וכו'. וכתיב (שם ל"ה): "ויצק עליה שמן". היינו על ידי הנדר, מתנוצצים על האדם אור האבות". ואח"כ רבינו מקשר את זה לצום

ולאכילת שבת שעל ידי הצום נופלים האויבים.

אחדות בין הצדיקים

בפרשת השבוע כתוב 'וידבר משה אל ראשי המטות... בני ישראל', חז"ל אומרים לנו שכינום לצדיקים נאה להם ונאה לעולם, כי בכח האחדות של הצדיקים נשפע שפע טובה לכלל ישראל. בפרשה הזאת רואים את החילוק בין התגלות של כבוד הצדיקים, איפה מתגלה הכבוד של הצדיקים? זה על ידי הנדרים.

ורואים בפרשה שרש"י אומר: "ראשי המטות - חלק כבוד לנשיאים ללמדם תחלה ואחר כך לכל בני ישראל. ומנין שאף שאר הדברות כן, תלמוד לומר (שמות לד, לא - לב) וישבו אליו אחרן וכל הנשיאים בעדה וידבר משה אליהם, ואחרי כן נגשו כל בני ישראל. ומה ראה לאומרה כאן? למד שהפרת נדרים ביחיד מומחה ואם אין יחיד מומחה מפר בשלשה הדיוטות. או יכול שלא אמר משה פרשה זו אלא לנשיאים בלבד, נאמר כאן זה הדבר, ונאמר בשחוטאי חוץ (ויקרא יז, ב) זה הדבר, מה להלן נאמרה לאהרן ולבניו ולכל בני ישראל, שנאמר דבר אל אהרן וגו', אף זו נאמרה לכולן".

ובפרשה הזאת רואים חידוש גדול שהתורה מגלה לנו, את הגדלות של משה רבינו דבר שלא רואים בשום מקום, משה רבינו אומר 'זה הדבר אשר ציוה ה', משה רבינו בהתחלה התנבא ב'כה אמר ה' כמו כל הנביאים ומשה

רבינו מוסיף עליהם עכשיו שנתנבא ב'זה הדבר' וכמו שרש"י אומר.

מה זה 'כה'? 'ר' נתן בליקו"ה (הל' מתנה ה"ה אות מז) מסביר שזה אספקלריא שאינה מאירה כלומר שראו את הנבואה ממרחק, וכמו שהוא מביא שם: "פי בחינת 'כה' מרמז על דבר שרואין מרחוק מאד, וכמו שפרש רש"י בפרשת 'מטות' (במדבר ל, ב), משה נתנבא ב'כה' וכל הנביאים נתנבאו ב'כה', מוסף עליהם משה שנתנבא ב'זה הדבר', פי כל הנביאים נתנבאו באספקלריא שאינה מאירה - שראו נבואתם מרחוק מאד, אבל משה התנבא גם ב'זה הדבר' - שהוא בחינת שראת הנבואה בראיה יפה ובררה, אבל גם משה התנבא ב'כה', פי היו כפה נבואות שגם הוא הכרח לראותן מרחוק מאד".

כח הדיבור בנדרים

יש כאן כמה יסודות שיכולים ללמוד, והדבר הראשון רואים בנדרים את כח הדיבור עד כמה הוא יכול לפעול, וכמו שר' נתן מביא בליקו"ה בהל' ברכת השחר (ה"ה אות צ'): "פי באמת ענין נדרים הוא פליאה נשגבה, בבחינת (במדבר ו, ב): "איש כי יפלא לנדר נדר נזיר" וכו', פי הם בחינת 'פליאות חכמה' [במובא בהתורה 'שאלו את רבי יוסי בן קיסמא' (בספין מז)], פי בזה רואין גדלות האדם הפעל בחירה, שיש לו כח בפיו לעשות לעצמו מצוות חדשים שלא נצטוו בהם, כגון פשאוסר עליו דבר המותר בפיו אזי תכף נאסר עליו הדבר

או שבועה על זה, כגון: להתענות איזה יום, או שלא לאכל דבר מן החי איזה זמן, או לתן צדקה יותר מנחו וכיוצא בזה".

ושואל ר' נתן: "ולכאורה הדבר תמוה, ממה נפשך, אם יש בכחו להתגבר על יצרו – יוכל להתגבר בלי גדר ושבועה, ואם מתירא שיתגבר יצרו עליו, מה יועיל הגדר?" ואומר על זה ר' נתן יסוד גדול: "אך בזה רואין גדל כח הגדר בשורשו, והעקר פשמוציאו בפיו, שאז על-ידי הגדר עולה לבחינת פליאות חכמה, ששם שרש הבחירה, ומשם מקבל כח על-ידי שמוציא הגדר בפיו, שיוכל להתגבר על מה שצריך להתגבר".

ובודאי גם אחר-כך, כשעשה גדר, עדין יש כח להבחירה להטותו, חס ושלום, חס ושלום, כי הבחירה יש לה כח גדול מאד, ועל-כן הזהירה התורה מאד שישמר לקיים את גדרו ו"ככל היציא מפיו יעשה" (במדבר ל, ג). אבל העקר הוא שעל-ידי הגדר יש לו כח הרבה יותר להתגבר על יצרו, וכמו שפצינו בבעז, שאמר (רות ג, יד): "חי ה' שכבי עד הבקר", ודרשו רבותינו ז"ל (רות רבה ו, ד): 'ליצרו נשבע', נמצא שכל השבועה הזו סברא שהיצר הרע יתגבר עליו, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל בזה (רות רבה שם), ועל-ידי השבועה עמד בנפיון וכבש את יצרו. וכן מצינו בכמה פסרים וצדיקים, וכמו ששמעתי מפיו הקדוש שאמר, שהיה רגיל בגדרים מאד בשביל קדשה ופרישות (שבחי הר"ן סימן טו)."

המתר באסור תורה (וכמבאר בדברינו מזה בהלכות גדרים). והוא פלאי, הלא באמת זה הדבר אין בו שום אסור בשורשו, ואף-על-פי-כן תקף בשאומר בפיו שיאסר עליו הדבר אפלו בלא הזכרת השם – נאסר עליו תקף באסור חמור מן התורה!?

אך בזה רואין גדל כח האדם הבעל בחירה, והעקר הכח הוא בפיו ולבו, שפשלבו חושק לקדש את עצמו באיזה קדשה ופרישות וכיוצא, ומוציא חשקו ורצונו בפיו, אזי נעשה מזה תורה, כי אז נאסר עליו הדבר באסור תורה. כי באמת נפש ישראל בשורשו הוא חלק אלה ממעל והוא בעצמו בחינת התורה, כי 'קדשא בריך הוא ואורייתא וישראל' בלא חד, כמו שכתוב בזה הקדוש (אחרי דף עג.), ועל-כן יש לו כח בפיו לגדר גדר ולעשות לעצמו מצוות כנפשו.

והעקר גדרים הוא כדי לקדש את עצמו ולפרש את עצמו מתאוות, בבחינת (אבות ג, יג): 'גדרים סיג לפרישות', שאלו הגדרים הם מצוה לגדר בהם, וכן אמרו (גדרים ח): 'שרי ליה לאנש למגדר לזרוזי נפשיה'. (מתר לאדם לגדר כדי לזרוז את עצמו), ועקר הגדר פשמוציאו בפיו, ובזה רואין גדל כח הדבור ומבטא שפתים של האדם, שעל-ידי הדבור הוא יכול להתגבר ביותר לפרש את עצמו אפלו מן ההתר, כמו שאמרו: 'גדרים סיג לפרישות'. וכמו שרואין בחוש מכל מי שרוצה להרגיל את עצמו באיזה קדשה ופרישות, שנמצאים הרבה שעושים גדר

בפרשת השבוע מביא שיש מחלוקת על צדיק, הצדיק יחידי הוא צריך תוספת כח ומאמץ לסתום פיות המקטרגים, אבל כשמתחברים איתו שאר צדיקים ממילא נשפע טוב לכולם.

ולכן גם אצל משה רבינו כתוב בפרשת דברים 'איכה אשא לבדי', אומר הנועם אלימלך פירוש כשאני לבדי ולא יתחברו שאר הצדיקים אני לא יכול להמשיך צרכהם אבל כשיש אצל הצדיק עוד אנשים אז הצדיק יכול להמשיך טוב, וזהו 'וידבר משה אל ראשי המטות אל בני ישראל' שכשיש צדיקים 'ראשי המטות' שמתחברים עם הצדיק וכשהם נמצאים עימו באחדות אז 'אל בני ישראל' לתועלתם שיהיה להם שפע טובה וברכה.

וזה מה שאנחנו מוצאים בליקו"מ (פב תנינא) על 'כי תצא למלחמה' ו'ויקהל משה' משה רבינו יכול לקשר את עצמו ב'ויקהל משה' אפילו עם הפחות שבפחותים שבישראל, ואז הוא יכול לקשר את עצמו בבחינת 'נצח' עם כל כלל ישראל. ורבינו מביא שם שמשה מידתו נצח, וזה בחינת 'חיריק' שאיתה מנקדים את החיריק, כי משה רבינו 'נחית לתתאה', וזה כשהוא מקהיל את כלל ישראל, כשיש כח הציבור זה משפיע. ועוד אומר הנועם אלימלך ו'ויקהל' זה כח השבת, זה מכח השבת משה רבינו יכול, וזהו 'אל ראשי המטות' שהצדיקים יתחברו עימו, כשהם מתחברים עם משה רבינו אז יאמר זה לבני ישראל לטובתם שעל ידי זה בא להם שפע וברכה.

אנחנו כבר מתקרבים לראש השנה, רבינו מביא בליקו"מ (תנינא תורה מ) שהעיקר לשמוע את הדיבורים של הצדיק, זה בראש השנה,

רואים כאן שבמידה מסויימת כל הכח של האדם זה כח הדיבור, כי יש דומם צומח חי מדבר, וכל כח האדם הוא בדיבור. וכל דבר ודבר בבריאה הוא על ידי כח הדיבור, כשאדם לוקח פרי זה 'צומח', וכשאני מברך עליו אני מעלה אותו לכח הדיבור, וכן כשאני אוכל בשר אני מעלה אותו מכח ה'חי' למדבר. וזה העיקר - כח הדיבור.

ויותר מזה כתוב בספרים שיש בחינה כזאת שכל המצות שאנחנו עושים זה בחינה חיצונית, והדיבור הוא יותר גבוה הוא בחינת פנימי, כי בכל דבר יש חיצון ופנימי והדיבור זה הפנימי, וזה הברכה שאנחנו מברכים על כל דבר זה הבחינה הפנימית שיש בו, וכן הלימוד תורה שאנחנו לומדים זה בחינת פנימיות, ולכן זה המעלה של לימוד התורה שאסור להתבטל מלימוד התורה. 'והגית בו יומם ולילה' כי כח הדיבור זה פנימי, ויותר גבוה.

זה הדבר' – קדושת משה מול שאר הצדיקים

ואנחנו רואים כאן בפרשת השבוע שהתגלות של משה רבינו 'זה הדבר' שמשה רבינו גילה את נקודת הצדיק שזה בחינת 'זה הדבר', שהנבואה של משה רבינו היתה באספקלריא המאירה, וזה התגלה בענין של נדרים, למה? כי נדרים זה ענין של אמונת חכמים, וזה משה רבינו גילה יש הרבה צדיקים בעולם, יש 'ראשי המטות', וחז"ל אומרים בסנהדרין 'כינזם לצדיקים נאה להם ונאה לעולם', כי בכח האחדות של הצדיקים נשפע שפע לכלל ישראל, וכמו שבנועם אלימלך

ההסתלקות שלו, ואז משה רבינו מגלה להם תדעו לכם - 'זה הדבר!' 'והאיש משה עניו מאד מכל האדם', משה רבינו הוא תכלית הענוה, ועכשיו הוא מגלה להם תדעו לכם כל הנבואה שלי, וכל המעשים שלי זה בחינת 'זה הדבר' אספקלריא המאירה.

וחשבתי על זה, ומתי יכולים לגלות את זה? כשמתאספים הרבה צדיקים ביחד, ולא אלמן ישראל בכל דור ודור יש ל"ו צדיקים, אבל יש צדיק שהוא בחינת 'זה הדבר', ולא יכולים לגלות את זה. וכך לכל אחד יש בעיר שלו צדיק, ולכל אחד יש רב וראש ישיבה, לכל אחד יש איזה בן אדם מרומם מהציבור, וכולם מכירים אותו שהוא צדיק, אבל כשנמצאים לבד בעיר זה עדיין לא אומר כלום.

וכמו שב'מאור ושמש' (פ' ניצבים) יש אריכות שהוא מביא מה זה הענין של התכנסות לצדיקים, כי כל צדיק וצדיק כשנמצא באיזה עיר או בית מדרש הוא חושב שהוא צדיק, ובאמת הוא יכול להיות צדיק והבית שלו בקדושה וטהרה, אבל המעלה היא כשיש התאספות של צדיקים אחרים, וכך אף שהאדם חושב שהוא עובד את ה', אבל כשהוא בא בין צדיקים אחרים הוא רואה כמה הוא רחוק עוד מעבודת ה'!! והנה אתמול היה היארצייט של ר' לוי יצחק בנדר ז"ל, ואנחנו שראינו את ר' לוי יצחק, כמה אנחנו זוכרים איך שהוא היה נראה ואיך אנחנו נראים, והיו עוד 'ברסלבר חסידים' שהיו עובדי ה', אבל כשמתחילים להסתכל בדמות מסויימת רואים כמה אנחנו עוד רחוקים מנקודת הצדיק.

וכמו שרבינו מביא שם: "מי שרואה את הצדיק האמת, שהוא מקרב בני אדם לעבודתו יתברך, והוא עיקר התקרבות ישראל לאביהם שבשמים, נמצא שהוא בעצמו ההתפארות שמתפאר השם יתברך בעמו, כי על ידו כל ההתקרבות וההתפארות. אזי מי שמסתכל בו. ועקר הדבר בעת הקבוצין, בעת שמתקבצים אליו העולם הבאים לשמע את דבר ה', וביותר - בראש השנה, שאז הוא הקבוצין הגדול, אזי ההתפארות גדול ביותר, מחמת שמתקבצים הרבה בני אדם, החפצים להתקרב אליו יתברך, ואזי נתגדל ונתוסף פאר ויפי הצדיק, כי הוא בעצמו ההתפארות כנ"ל, אזי מי שמסתכל באמת בזה הצדיק האמת, אזי הוא גם כן מקבל מן ההתפארות הזאת". וזה כל הענין של הקיבוץ הקדוש, וכשמתקרבים לראש השנה, צריכים לבקש מהשי"ת לזכות לזה.

'זה הדבר' – גילוי משה לישראל קודם פטירתו

ויש כאן עוד נקודה מתי משה רבינו גילה 'וידבר אל בני ישראל זה הדבר אשר ציוה ה' איש כי ידור נדר לה' וכו'...'/ מתי משה רבינו גילה את זה? עכשיו סמוך לפטירתו, כשמשה רבינו התפלל להשי"ת שיעמיד מנהיג חדש, ומשה רבינו סמך ידיו כבר על יהושע, ומשה רבינו רוצה שהכח של האמונה בצדיקים אמונת חכמים שזה כל הענין של נדרים - ישאר הלאה. ועכשיו משה רבינו נמצא סמוך לפטירתו ולכן הוא עולה להר העברים לראות את ארץ ישראל, ומשה רבינו עומד לפני

וזה מה שמשנה רבינו לפני ההסתלקות שלו אוסף את כל 'ראשי המטות' שכולם היו צדיקים ועובדי ה', נשיאי ישראל, וכולם החזיקו מהם צדיקים, אבל משה רבינו הוציא אותם וגילה להם תדעו שאתם יכולים להיות עובדי ה' ובעלי רוח הקודש, הכל טוב ונכון, אבל אתם רק בבחינת אספקלריא שאינה מאירה רק בבחינת 'כה אמר ה'', אבל תדעו לכם אני זכיתי ל'זה הדבר', לאספקלריא המאירה, אנחנו הולכים כאן בעולם הזה, במושגים של צדיקים, וכמו שרבינו מביא בליקו"מ (סו תנינא) שיש עננים המכסים על עינין שזה קל' עשיו - רומי, וקל' ישמעאל, ואנחנו בגללם לא רואים את האור של השי"ת, את ה'אור חדש על ציון תאיר ונזכה כולנו במהרה לאורו'.

אבל יש צדיק שהוא יש לו אספקלריא המאירה, וכמו שרבינו מביא בליקו"מ תנינא בתורה ח' [שזה התורה האחרונה של רבינו], ומשה רבינו הולך להסתלק מן העולם ומשאיר לנו צוואה, תדעו לכם אני משאיר לכם 'ראשי המטות' אני משאיר לכם צדיקים, אבל הראיה שלהם זה רק בחינת 'כה אמר ה' אבל תדעו לכם אני משה רבינו אני בחינת אספקלריא המאירה, ומשה רבינו אומר את זה לפני מותו ומחדיר לכלל ישראל איך לעבור את הגלות, איך אפשר לעבור את תאוות העולם הזה, תדעו לכם 'זה הדבר'! כמה שאתם יהיה לכם יותר אמונה בצדיקים, זה עדיין 'כה אמר ה'', זה אספקלריא שאינה מאירה, אבל יש בחינת זה הדבר'.

ור' נתן בהל' שלוחין מאריך לדבר על הפרט הזה שמשנה רבינו לפני מותו אמר 'ידעתי

אחרי מותי כי השחת תשחיתון', רש"י כבר שואל הרי כל זמן שיהושע והזקנים היו עם ישראל לא השחיתו, ורש"י אומר שיהושע הוא התלמיד והוא כמו משה ולכן 'לא השחיתו, אבל יש בחינה כזאת שמשנה רבינו אומר להם עכשיו עומדים ליכנס לארץ ישראל, אחרי ארבעים שנה שעבדו את ה', וזכו להתקרבות לה', וכמו שכמדומה כתוב בפרקי דר"א (כמדומה פמ"א) שכל אותו הדור של המדבר זכו להיות כמלאכי השרת ולא שלטה בהם רימה ותולעה אשריהם בעולם הזה ואשריהם לעולם הבא, ועליהם הכתוב אומר 'אשרי העם שככה לו'.

וזה הפשט במה שמשנה רבינו עומד עכשיו לפני מותו, ועכשיו משה רבינו רואה איזה ריב יהיה בכלל ישראל, ומשה רבינו הגיע למצב כזה של ירידה של כלל ישראל, עד כדי כך ש'ויצעק משה על פקודי החיל' כל זה היה סמוך להסתלקותו שאז היה מעשה בלעם הרשע ומלחמת מדין, וכמו שכתוב 'ואחר תאסף אל עמך' וכמו שאמרו חז"ל, ואז בא משה לכלל כעם.

וכמו שמאריך ר' נתן בהל' הכשרת כלים (ה"ד אות טו), וז"ל: "וְכָל זֶה הָיָה סָמוּךְ לְהַסְתַּלְקוֹת מֹשֶׁה, שְׁאֵז הָיָה מַעֲשֵׂה בְלָעָם הָרָשָׁע וּמִלְחַמַּת מִדְיָן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם (בַּמִּדְבָּר ל"א, ב): "אַחֲרֵי תֵאָסֵף אֶל עַמֶּךָ". וְאֵז בָּא מֹשֶׁה לְכָלֵּל כָּעַם עַל שֶׁהָיָה אֵת בְּנוֹת מִדְיָן, שֶׁהִכְשִׁילוּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּדַבָּר בְּלָעָם. כִּי מֹשֶׁה רָבֵנוּ רָאָה גָּדֵל עֲצָם הַתְּגָרוֹת וְהַתְּפִשְׁטוֹת הַסְּמָרָאִי אַחֲרָא, עַד אֲשֶׁר אַחֲרֵי כֵן הִיגִיעוֹת הָעֲצוּמוֹת וְרַבּוּי הַמְּסִירוֹת נִפְשׁוּ שֶׁסָּבַל

בְּשִׁבִּיל תִּקְנֹת נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, עֲדִין הוּא
מֵרָקֵד בֵּינָן, עַד אֲשֶׁר בְּסוֹף יָמָיו הִתְגַּדְּהָ
בְּלָעַם הָרָשָׁע וְהַכְּשִׁילָם בַּפָּנִים הֶבְרִית,
שְׂזִיה עֵקֶר הִתְגַּדְּהָ הַיִּצְרָה־הָרַע בְּכָל אָדָם,
וּמִשָּׁם בָּאִים כָּל הַמְּגִיעוֹת וְהַבְּלָבוּלִים
וְהַמְּלַחֲמוֹת וְהַמְּחַלְקֹת וְכו', הַמַּעֲבָבִים
לְהוֹצִיא מִבֶּחַ אֶל הַפֶּעַל חַיּוֹת דִּקְדָּשָׁה
לְטַהֵר וּלְתַקֵּן אֶת יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְמוֹת.

עַד אֲשֶׁר רָאָה שֶׁהוּא מִכְרָח לְהַסְתַּלֵּק
וּלְמוֹת בְּשִׁבִּיל זֶה, כִּי לִפִּי עֲצָם
הַתַּפְּשֻׁטוֹת הַסְטֵרָא־אֲחֵרָא אִי אֶפְשָׁר
לְגַמֹּר הַתִּקּוֹן בַּחַיִּים רַק לְאַחֵר
הַסְתַּלְקוֹתָיו, וְכֵן"ל (אוֹת ה), וְרָאָה שְׁנֵם
אַחֲרֵי־כֵן יַעֲבֹר עַל יִשְׂרָאֵל מַה שִּׁיעֲבֹר,
וְהַעֲקֹר עַל־יְדֵי תַאֲוָה זֹאת, שֶׁהִיא 'עֲקָרָא
דִּיצְרָא בִישָׁא', עַל בֵּן מַעֲצָם צִעְרוּ עַל
צָרוֹת יִשְׂרָאֵל – בָּא לְכָלֵל כָּעֵם. וְעַל־בֵּן
הִיָּתָה הַחֲמִתְקָה עַל־יְדֵי אֱלֻעָזָר הַכֹּהֵן
תִּלְמִידוֹ, שֶׁהִמְתִּיק הַחֲרוֹן אָף וְהַמְּשִׁיךְ
בַּחֲנִינַת רוּחוֹ שֶׁל מוֹשִׁיָּה, שֶׁמִּשָּׁם הוֹצִיא
מִבֶּחַ אֶל הַפֶּעַל, שְׂזִיהוּ בַּחֲנִינַת טְבִילַת
מִקְוֵה מַיִם, בַּחֲנִינַת טְבִילַת כְּלִי מִדִּין.
וְעַל־בֵּן הוּא דִּיקָא גִּלְהָ אִזְ דִּיקָא מַצּוֹת
טְבִילַת כְּלִים, וְכֵן"ל".

הקשר בין פרשת נדרים

למרידות הגלות (שנמסרה במצרים)

וכתוב במדרש שפרשת נדרים ניתנה לישראל
במצרים כשנאמר במשה 'וירא בסבלותם' של
ישראל, כשהוא היה בבית פרעה ויצא החוצה
ונתן ליבו על ישראל בגלות. ואז אמר לו
השי"ת שעל ידי זה תזכה לפרשת נדרים.

ור' נתן בהל' ברכות השחר (ה"ה אות צא) מביא
על זה: "וְהַדְּבָר פְּלִיאָה וְתַמוּנָה מְאֹד, מַה
שִׁיכוֹת יֵשׁ דִּיקָא לְפָרֶשֶׁת נְדָרִים לְעִנְיָן
מְרִירַת הַגְּלוּת? אֵךְ מוֹשֶׁה רָאָה מְרִירַת
הַגְּלוּת וְנָתַן לֵב לָזֶה, וְרָאָה שֶׁעֵקֶר הַגְּלוּת
עַל־יְדֵי עֲוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעֵקֶר הַתִּקּוֹן עַל־
יְדֵי תְּשׁוּבָה, וְעֵקֶר הָעֵבוֹב שֶׁל הַתְּשׁוּבָה
הוּא הַמְּחַלְקֹת שֶׁל הַחוֹלְקִים עָלָיו –
שְׂמֵת־גְּבָרִים כְּנֻגְדּוֹ מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(שְׁמוֹת ב, יא): "אֲכַן נֹדַע הַדְּבָר", וְדָרְשׁוּ
רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (שְׁמוֹת רַבָּה א, ל): שֶׁנֹּדַע לוֹ סוּד
הַגְּלוּת שֶׁהוּא בְּשִׁבִּיל הַחוֹלְקִין
וְהַדְּלָטוּרִין, הֵינּוּ שֶׁהֵבִין, שֶׁהִיָּה לוֹ כַּחַ
לְהַשִּׁיב יִשְׂרָאֵל בַּתְּשׁוּבָה, כִּי רַב הַמּוֹן
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ שׁוֹמְעִים אֵלָיו, אֵךְ עֵקֶר
הָעֵבוֹב הוּא עַל־יְדֵי בַּחֲנִינַת דָּתָן וְאַבִּירָם
שֶׁעוֹמְדִים כְּנֻגְדּוֹ בְּכָל פַּעַם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (נְדָרִים סד:): 'כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר
נָצִים נָצָבִים – אֵינָם אֱלָא דָּתָן וְאַבִּירָם',
וְכֵן הוּא בְּכָל דוֹר וָדוֹר.

עַל־בֵּן כְּשֶׁרָאָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁמוֹשֶׁה
נֹתֵן לֵב לָזֶה לְהַצִּטֵּר בְּצָרְתָם וְרוֹאָה
הֵיטֵב בְּסַבְלוֹתָם, וְאֵיךְ שֶׁקָּשָׁה מְאֹד
לְתַקֵּן וּלְגַאֲלָם, עַל־בֵּן גִּלְהָ לוֹ הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ סוּד פְּרִשַׁת נְדָרִים, שֶׁבִּזְזָה הָרָאָה
לוֹ הַכַּחַ שֶׁל הַצְּדִיקִים וְהַפְּשָׁרִים
שֶׁבִישְׂרָאֵל שֶׁבְּכָל דוֹר וָדוֹר, שֶׁהֵם בַּחֲנִינַת
מִקְנָאֵי קִנְיָתָה ה' צְבָאוֹת, בַּחֲנִינַת פְּנִיחָם".

וזה מה שרבינו מביא בליקו"מ בתורה 'תקעו
תוכחה' (ליקו"מ תנינא ח), על מנהיג: "כי המנהיג
המוציא והמביא את ישראל, בודאי יש לו
בחינת רוח אחרת, אשר מחמת זה נעשה

הוא דיקא מנהיג לישראל. וזה הרוח אחרת שיש להמנהיג הוא בחינת רוח הקודש, רוח נבואה. אף על פי שעכשיו אין נמצא רוח נבואה, רוח הקודש ממש, אף על פי כן בודאי יש לו בחינת רוח אחרת, הנמשך מן הקדושה, מה שאין נמצא בשאר ההמון, שזהו גם כן בחינת רוח הקדש. אף על פי שאינו רוח הקודש ממש לידע עתידות, אף על פי כן הוא בבחינת רוח הקדש, רוח נבואה. ועל ידי בחינת הרוח הקדש שיש להמנהיג האמתי שהוא בחינת רוח נבואה, על ידי זה כל המתקרבים אליו - נתחזק ונתתקן אצלם האמונה האמתית דקדושה. כי כל מי שזוכה להתקרב למנהיג האמתי, על ידי התקרבותו אליו נתתקן ונתברר אצלו בחינת המדמה, על ידי בחינת הרוח נבואה של המנהיג. כי עקר תקון המדמה הוא על ידי בחינת רוח נבואה כנ"ל, ועל ידי תקון המדמה נתתקן ונתברר האמונה הקדושה כנ"ל. על כן כל המתקרבים למנהיג אמיתי, זוכין לאמונה ישרה דקדושה. אבל באמת צריכין לחפש ולבקש מאד מאד אחר מנהיג אמתי כזה, וצריך לבקש מאד מהשם יתברך, שיזכה להתקרב למנהיג אמיתי, כדי שיזכה לאמונה אמיתית בשלמות. כי כשמתקרבין, חס ושלום, למנהיג של שקר, על ידי זה באין, חס ושלום וכו'..".

וזה מה שאומר ר' נתן בהל' שלוחין על דברי משה רבינו לישראל 'ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון', אם אתם תגידו שזה 'אחרי מותי', תגידו שמשה רבינו הסתלק ואין לנו היום מנהיגים ושם דבר, אזי 'השחת

תשחיתון', אבל אם האדם יודע שיש בכל דור ודור את הצדיק האמיתי, והגמ' אומרת 'עקב אבינו לא מת' וכן משה רבינו לא מת. וגדולים צדיקים במיתתן יותר מבחיהם, ומשה רבינו מגלה לנו: תדעו לכם אני הולך למות אבל תדעו לכם 'זה הדבר!' יש צדיקים שמאירים בבחינת אספקלריא המאירה.

וזה התורה שמאירה לאדם, והמאור שכתורה מחזירן למוטב'. שהאדם ידע שיש אספקלריא המאירה וזה אור שנמצא בנדרים, וזה מה שמשה רבינו דוקא לפני פטירתו גילה את האור של הנדר, וכמו שיעקב לא מת שרבינו מביא בליקון"מ (תורה נו) שיעקב אבינו משח את האבן בכח 'בשמן קדשים משחתיו' שזה בחינת נדר, ועל זה הנדר מתנוצץ כח האור של האבות הקדושים, ומשה רבינו מגלה לפני הסתלקותו שידעו את המעלה של הנדר.

והנדר מרמז על אמונת חכמים. וזה כמו שהאדם בנדר יכול להוסיף על עצמו אף דברים המותרים ובשעה שהוא נודר נעשה ממנו דין תורה שיהיה אסור לו לאכול או להנות מן הדבר הנדור, ויוצא שבכח פיו של האדם לפעול לחדש מצוה מן התורה, וכן בכח הדיבור של הצדיק לגזור שיהיה רצון ה' לך, וכמו שכתוב 'ותגזור אומר ויקם לך' צדיק גזור והקב"ה מקיים. וכמו שהגמרא אומרת במו"ק (דף מז:): "אמר אלהי ישראל לי דבר צור ישראל מושל באדם צדיק מושל יראת אלהים, מאי קאמר? אמר רבי אבהו, הכי קאמר: אמר אלהי ישראל: לי דבר צור ישראל, אני מושל באדם, מי מושל בי - צדיק. שאני גזור גזרה ומבטלה". ורש"י אומר שם

צדיק מושל באדם מי מושל בי צדיק מושל ומבטלה.

ככל היוצא מפיו יעשה – זהירות בקדושת הדיבור

בספר חסידים (סי' תקמ"ב) כתוב: "לא יוציא אדם מפיו דבר אלא א"כ יודע שרצון הבורא בדבר אז ותגזר אומר ויקם לך (א"י) כ"כ כ"ח)". וראיתי בפירוש ברית עולם מהחיד"א שמביא קשה איך אומר ותגזר אומר שמשמע שלעולם כן הוא, הלא בוודאי אם אין רצון הבורא באמירתו לא יקיים דבריו? ומתרץ ואומר לא יוציא ואז ותגזר, הכי קאמר הפסוק אם אתה מוציא מפוך דברים שראוי להוציא מפוך דהיינו דברים שזה רצון הבורא בו אז 'ותגזר אומר', וכך הדיבור עושה רושם והדיבור מתקבל.

וכמו שכתוב בשל"ה הק' [בפרשתן בדרך חיים תוכחת מוסר, ודברנו על זה בעבר] על 'לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה', שואל השל"ה הק' לכאורה 'ככל היוצא מפיו יעשה' מיותר? ואומר השל"ה: "אלא הוא תוכחת מוסר שהאדם יהיה נאמן בדיבורו וישמור מוצא שפתיו, אף שלא היה בדרך נדר ולא היה מחוייב בדברים. כענין שאמר משה רבינו ע"ה לבני נדר וראובן (שם לב, כד) 'והיצא מפיכם תעשו', פירש רש"י שקבלתם [עליכם] לעבור למלחמה עד כיבוש וחילוק בו".

וזה הכח שמשם רבינו מגלה לנו לפני פטירתו את המעלה של הצדיקים שנתחזק באמונה בהם ונדע שגם אחרי פטירתם הם נמצאים

וכמו שאמרו חז"ל 'אתפשטותא דמשה בכל דור ודור, ויש צדיק שהוא בבחינת אספקלריא המאירה וכל יהודי צריך לשאוף להגיע לאספקלריא המאירה. ובנועם אלימלך כתוב על 'כל היוצא מפיו יעשה': "והצדיק צריך לראות שגם דברי הגשמיים שלו יהיה גם כן בקדושה ומהרה גדולה למען יעשה בהם גם כן עשיות קדושה. וזהו ככל היוצא מפיו, פירוש אפילו דברי גשמי יעשה בהן תיקון".

וכמו שהזכרנו את מה שכתוב בספר חסידים, שהאדם לא יוציא דבר מפיו סתם, וזה מהכח של שמירת הדיבור האדם זוכה להיות בעלים עליו עד שכל היוצא מפיו מתקיים. וזה כל הענין של תורה שבעל פה, 'תורה שבעל פה', לא אומרים 'תורה שבפה', זה לרמז שמי שלומד תורה צריך להיות אחראי ואדון לפיו ולא יהיה מופקר.

וזה מוצאים שצריכים להיות זהיר בקדושת הדיבור, שהרי בכל דבר היוצא מפיו אפילו שלא בכוונה מתקיים, ואפילו אם אדם מוציא בשוגג דבר - ג"כ צריך להיות זהיר בזה, וכמו שמוצאים בגמ' כתובות (כג) כשגגה היוצא מפי השליט ונשבו בנותיו של מר שמואל אצל הגויים, ואפילו שהוא לא התכוון לקלל אותם, והוא רק הוכיחם ובפרט שהיו נכדותיו, ואע"פ כן כיון שהוציא מפיו הם נשבו!

וזה מה שכתוב בגמ' 'ברית כרותה לשפתיים', ואותו הדבר מוצאים במכות (דף יא) 'קללת חכם אפילו על תנאי היא באה', כי הפה של החכם הוא פה קדוש, וכמו שכתוב 'כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו', ומודגש הלשון 'מפיהו'. וזה מה שכתוב בשבת

דף קד, פה וא'ו כלומר שפיו של חכם שהוא כהן, והכהן הוא ברום המעלה של הקב"ה.

באר"י הק' מובא שנדר זה 'נון דר', זה שער הנון, ור' נתן מביא את זה באיזה מקום, ומסביר שאז כשמשה רבינו ראה את אר"י הוא המשיך את שער הנון וזה מה שאומרים בליל יום כיפור בכל נדרי שאנחנו ממשיכים את שער הנון, ולכן כתוב על משה רבינו 'ותחסרהו מעט מאלוקים' שהוא לא זכה בחייו לשער הנון, אבל כשמשה רבינו ראה את ארץ ישראל בוודאי שהוא ראה אחרת ממה שאנחנו רואים, ואז הוא זכה לשער הנון, 'נון בו'. ואז משה רבינו הגיע למדרגה של 'כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו'.

וזה הכח שמשה רבינו גילה דוקא עכשיו לפני שנכנסים לארץ ישראל את הענין של אמונת חכמים, לדעת שמשה רבינו לא מסתלק והוא הולך איתנו. ובפרט עכשיו שאנחנו בימי בין המצרים כל רודפיה השיגוה בין המצרים ומשה רבינו הגואל הראשון והאחרון, והוא מגלה לנו 'כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון' אל תגידו שזה 'אחרי מותי' תמשיכו הלאה להאמין בי, גם אחרי ההסתלקות שלי, תאמינו שמשה רבינו נשאר. וזה מה שכתוב בספרים [באר"י הק' וכן בתפארת שלמה] על תורה לשמה, 'לשמה' זה אותיות 'למשה', שכשאדם לומד תורה לשמה, אזי יש בו ניצוץ של משה רבינו והניצוץ הזה מאיר לאדם את התורה, ונעשה בו אספקלריא המאירה, והאור הגנוז הזה מאיר לכל אדם.

וזה ההכנה של נדרים סיג לפרישות, זה דור המדבר, וזה 'קדש עצמך במותר לך', שהאדם מפריש את עצמו ומטהר את עצמו 'סיג לפרישות'. וזה כל היסוד של הפרישות כמו שהאדם צריך לשמור את עצמו מתענוגי העולם הזה מתאות ממון ושאר תאוות, כך האדם צריך לשמור על הלשון שזה נקרא 'לא יחל דברו' שלא יעשה דבריו חולין, וכמו שכתוב 'שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו'. ברית הלשון כנגד ברית המעור, וזה שומר מצרות נפשו זה נגעי הנפש נגעי בני אדם. וגם הדיבורים הלא טובים ששומע או מדבר דברים לא טובים זה פוגם בו, האדם הולך ברחוב ושומע מילה לא טובה, זה כבר מבלבל אותו, וזה סמיכות שמירת הלשון לפרשת מדין כי נכשלו בשיטים לאחר ההתחברות עימם.

וכמדומה כתוב בבית ישראל מהרבי מגור ז"ל על מה שכתוב 'עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידינו', מה זה מרמז? במדרש כתוב מי יוצא למלחמה מי שלא דיבר בין תפילין של ראש לתפילין של יד, וזהו 'ראש' זה סיחון מלך האמורי זה תפילין של ראש, ועוג זה תפילין של יד, והם מקלקלים את מחשבתם של בני אדם. וזהו 'נשאו את ראש זה תש"ר, אשר בידינו' זה תפילין של יד.

והוא מביא עוד, שהגמרא אומרת 'לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הציבור', והגמרא מביאה דוגמא 'ואפילו עטרות ודיבון', הפשט לקבל את כל הלשונות אף שאין בהם תרגום, כי לכל אדם יש לו עבודה מיוחדת בעולם הזה אבל נצרך להתערב עם הכלל ולהשלים את פרשיותיו עם הציבור, ואדם צריך מצד אחד

להיות בבחינת 'אחד היה אברהם' לא להסתכל על אף אחד, ומצד שני צריך להיות 'לכלול עצמו עם הציבור, וזהו 'לעולם ישלים', וזהו 'מעבר הירדן לארץ ישראל זה כח הכלל, וזה כח הציבור וכמו שכתוב בתהילים 'פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי', מה זה 'כי ברבים' כח הרבים, 'אם אין אני לי מי לי', 'ואנחנו נחלץ חלוצים' ואח"כ 'כשאני לעצמי מה אני'.

עוד מוצאים בפרשת השבוע את הענין של ערי מקלט, אם רואה אדם שיסורין באין עליו ירוץ לחדרי התורה, ועל ידי זה זוכים לינצל מהיצה"ר זה 'מכה נפש בשגגה', וזה ההקדמה למשנה תורה, ואז 'ישוב הרוצח לארץ אחוזתו' ששם שורש כל החטאים והנפילות, וזה התיקון - עיר מקלט, יש שיש ערים, באר"י שלשה, ועוד שלשה ערים בארץ הירדן. ויש ארבעים ושתים ערי מקלט, באוהב ישראל מביא שהששה ערים הם כנגד שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד, והמנין של 'ואהבת' זה הפרשה הראשונה זה המ"ב תיבות.

מסעות בני ישראל - אצל כל אחד במשך חייו

רבינו מביא על 'אלה מסעי' בשני מקומות בליקו"מ, ובחלק שני (תורה סב) מביא: "אלה מסעי בני ישראל" (במדבר ל"ג). איתא במדרש (עין בלקוטי קמא ס' מ' בשם ס' עשרה מאמרות) שמסעי בני ישראל, דהינו הנסיעות שבני ישראל נוסעין ממקום למקום, הם מכפרין על אלה אלקיך ישראל, הינו על פגם עבודה זרה. כי אפלו כשאין עובדין עבודה זרה, יש פגם עבודה

זרה, כי קלקול האמונה היא גם כן בחינת עבודה זרה, וכמו שמובא (בשם הבעל שם טוב) על פסוק (דברים י"א): "וסרתם ועבדתם אלקים אחרים", שתכף כשסרים מהשם יתברך הוא בחינת עבודה זרה, ועל ידי הנסיעות של ישראל נתכפר. 'וכל זמן שיש עבודה זרה בעולם, חרון אף בעולם' (ספרי, פרשת ראה והובא בפרש"י שם). נמצא כשנתכפר פגם עבודה זרה כנ"ל, נמתק החרון אף, ונמשך רחמנות. ועקר רחמנות הוא בבחינת (בראשית מ"ג): "ואל שדי יתן לכם רחמים" - 'לכם' דיקא. הינו שהשם יתברך יתן לנו הרחמנות, שימסור את הרחמנות בדינו".

וזה מה שכלל ישראל הלכו במדבר ארבעים שנה, ודברנו בעבר כמה פעמים, אבל נזכיר שוב פעם, שכל המסעות של בני ישראל, כל מה שעובר על האדם במשך חייו עוברים עליו כל מ"ב מסעות בני ישראל, וזה כנגד שם מ"ב, וכל אדם צריך תמיד בעבודת ה' להיות הולך ולא לעמוד במקום אחר, כי כל המסעות עוברים על כל איש ישראל כל חייו. וכמדומה שכתוב בדגל מחנה אפרים, שהאדם מיום היוולדו עד שובו אל עולמו, הלידה זה בחינת יציאת מצרים ואח"כ הוא נוסע ממסע למסע עד בואו לארץ החיים העליונה, ובוודאי שנכתבו כל המסעות בתורה להורות דרך הישר לידע איך הדרך לילך בה כל ימי חייו ואלו המ"ב מסעות הם נצחיים הפרשה נאמרה בכל דור ובכל יחיד, כמו שכלל ישראל יצאו מהטומאה עד שבאו לארץ ישראל כמו לידה, ששם מקור הקדושה, כך כל יחיד לפי דרכו וערכו, ולכן נכתב כל המסעות בתורה שכל אחד ימצא על ידי זה דרך להגיע

לשלמות. ובאוהב ישראל מביא שהכל היה על ידי חטא אדם הראשון כי הוא היה ערוב טוב ברע, ועל ידי זה נתברר הניצוצות מהטומאה.

חיזוק לימי בין המצרים

ב'עבודת ישראל' (פ' מסעי) מאריך לדבר כאן, ומקשר את הפרשה של 'אלה מסעי' לימים שאנחנו נמצאים בהם ימי 'בין המצרים', שהם כ"א ימים, והכ"א לילות ביחד זה כנגד מ"ב מסעות, אומר העבודת ישראל (פ' מסעי): "שצריך לעבוד בין המצרים בכמה מסעות לתקן הכל ולעבוד את ה'. הגם שהזמן גרמא להיות עצב ונאנח על חורבן בית ה', עם כל זה יש לחזק את עצמו ולטהר לבבו ולעבוד ה' בתורה ותפילה בשמחה, בפרט בשעת אמירת שירות ותשבחות. ולהבין זה על פי משל ומליצה, מדרך מלך בשר ודם שיש לו כל מיני טוב ומיני שמחה וגם מנגנים בתוף ומחול וכנור ועוגב, ובודאי כאשר טוב לב המלך והוא שרוי בשמחה אין מן הצורך לו אל המשוררים והמנעימים בקולי קולות כי בלאו הכי יש לו שמחת לב, אכן כאשר לפעמים בא עת עצב ויגון ממקרה אשר הקרהו, אז יקראו הפורטים על נבל לשירם ולזמרם לשמח לבבו ולהצהיל פנים.

וכן הנמשל ודוגמא כביכול אל קדושתו יתברך, שבודאי משרתיו ברקיע מנעימים לו ומקלסים שמו, רק בזמן שבית המקדש חרב יש עצב בבתי בראי, אז צריכים מי אשר ה' בלבו להתחזק ולכנוס אל בתי גוואי ולהפשיט עצמו מכל מיני עצבות ולשמח כבוד המלך ולומר לפניו אתה מלכנו

מעולם וגם עכשיו ותמלוך לעולם ועד והכל כאין נגדך, ועלו מושיעים בהר ציון ויאתיו כל לעבדך ויתנו לך כתר מלוכה:

וכבר הקדים לנו אדמו"ר ז"ל הנ"ל רמז בפסוק (איכה א, ג) כל רודפיה השיגוה בין המצרים, דהיינו כל מי שרודף להמליך את הכורא יוכל להשיג יותר דוקא בימים אלו בין המצרים. למשל כי כשהשר יושב בביתו או אימתו מוטלת אשר לא כל איש ואיש יכול לבוא פנימה, מה שאין כן אם השר עובר בשוקים וברחובות חוץ לפלטרין שלו אז הוא קרוב לכל קוראיו ויאזין שועת כל הקוראים בשמו. וכן הנמשל לדעת כי בזמן הזה כי בצפור נודדת מקנה וגו' (משלי כו, ח), לכן הרשות נתונה לכל אדם להתקרב אל מלכו של עולם והוא עונה אליהם, עב"ל.

ועיקר הענין להתחזק ולאמץ את לבבו בעתים הללו לבלתי יפול ברשת ההתרשלות מעבוד ה' חלילה, ואפילו בתשעה באב שהוא חושך למראה עין, הגם שיש לבבות במר נפש על כל אשר מצאתנו ביום ההוא, מכל מקום יש לשמח לב המלך בשמחה העתידה שבו יולד מנחם ויגאלנו במהרה וישמח ה' במעשיו והיתה לו המלוכה כימי קדם."

ואח"כ הוא מביא: "כי ביקש רבי לעקור תשעה באב, דהיינו לעשותו עיקר ולהראות גודל מלכות ה' יתברך, דהיינו הגם שצר לנו עד מאד אנו מתחזקים ומתאמצים ושמחים בשבת במלכותו ועל רחמיו המרובים אנו בטוחים שישוב נדחינו במהרה, וזה הענין

הוא עיקר ויותר תענוג לפניו מאשר שאנו שמחים וטובי לב בימים הנגלים ונראים לטובה. ולכן מהתעוררות עיקר ותענוג זה היה בכוחו לדחות את תשעה באב ולעקרו ולגלות את הקץ. ואמר הואיל ואידחי ידחי ולא הודו לו חכמים, פירוש שהחכמים הודו לו בבחינת לא שהוא בחינת אי"ן בבתי גואי. אבל עדיין לא היה בכוחם לשלשל השמחה לבתי בראי ולגלות הקץ עד שיושיענו ה' ויגדיל כח הצדיקים לגלות בחינת אי"ן והשמחה הגנוזה ואז ישמח ה' עמנו אמר".

וזה מה שאנחנו צריכים לדעת, שהמ"ב מסעות נרמזים בכל העולם עד ביאת הגואל, וזהו 'אלה מסעי בני ישראל', המגלה עמוקות אומר על זה 'אלה מסעי' זה אלף בית י' מ', ד' זה ד' גליות, ובמדרש שוחר טוב על תהילים (מזמור סג) מובא: "אמר ר' יהושע בן לוי אמר משה המוליכך במדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים (דברים ח טו), נחש זה בבל, שרף זה מדי, עקרב זה יון, וצמאון אשר אין מים זה אדום. נחש יש לו חבר, שרף יש לו חבר, ועקרב יש לו חבר, וצמאון אשר אין מים אין לו חבר, כך לזו הרשעה אין לה חבר, לכך נאמר ציה ועיף בלי מים, נפשנו עיפה לדברי תורה ואין אנו מוציאה, שנאמר העניים והאביונים מבקשים מים ואין לשונם בצמא נשתה אני ה' אענם אלהי ישראל לא אעזבם (ישעיה מא יז)".

וזה מה שאנחנו צריכים להתחזק בגלות, וכמו שבחת"ס כתוב שבפסח הולכים מחדר לחדר ולא יכולים ללמוד במנחת הנפש זה ג"כ נקרא

גלות. וכתוב 'אם בחקתי תלכו' שתהיו עמלים בתורה, אומר האור החיים הק' [כמדומה בפירוש השישי] 'תלכו' זה התיקון בגלות שיהודים הולכים מעיר לעיר וממקום למקום ויושבים ולומדים בישיבה, ובאים מחו"ל לארץ ישראל, ומבני ברק באים לירושלים או להיפך וכ"ש מערים אחרים באר"י, זה 'הוי גולה למקום תורה, שצריכים ללכת וזה תיקון הגלות שאנחנו הולכים ממקום למקום. וזה התיקון כשאנחנו נוסעים לצדיקים, ממקום למקום בשביל להיות אצל צדיקים, ובפרט בימים שצדיקים בקשו לבא אליהם, וזה התיקון בגלות כשמתאספים ביחד, והשי"ת יעזור שכמו שהשבוע הפרשיות מטות מסעי, ומסיימים את התורה ואומרים שלש פעמים 'חזק חזק ונתחזק', זה בגימטריא משה, שמה רבינו בא לחזק אותנו 'תורת משה', אפילו בגלות, זה תורת משה, שאפילו שאנחנו נמצאים בימים של בין המצרים 'זמני תשובה ממשמים ובאים זכרו תורת משה', והשבת הזאת היא השבת השניה בימי בין המצרים ה' יהפוך לנו את הימים האלו לששון ושמחה ונס יגון ואנחה ונוכה לגאולה שלמה בביאת משיח צדקנו בב"א.

זכות הרבים מגליון זה תעמוד לרפואתם של:
עדן בת שרית ושרון בן נעימה
יורם בן שושנה מיה בת עדי
בתוך שאר חולי ישראל אמן

לרפואת
הרב רועי יאיר בן חגית נעמי
בתושח"י